

فلسفه در عمل

مدخلی بر پرسش‌های عمده

آدم مورتون

ترجمه فریبرز مجیدی

انتشارات مازیار

فهرست مطالب

۱۵ ایمان
۲۱ بخش یکم: وسوسه یقین
۲۳ ۱. یقین و شک
۲۴ ۱.۱ الگوهای اندیشه
۲۸ ۲.۱ اعتقادات شما تا چه حد متعارفند؟
۳۲ ۳.۱ ایمان، عقیده، شک، و اعتقاد
۳۳ ۴.۱ اعتماد به کتاب‌های درسی
۳۵ ۵.۱ یقین: بن‌بست اعتقاد
۳۸ ۶.۱ تقلب: داستانی درباره فریب
۴۲ ۷.۱ درخت پرستان و معتقدان به مسطح بودن زمین
۴۶ ۸.۱ تجدیدنظر در تاریخ: ۱۹۸۴
۴۷ ۹.۱ شک
۵۰ ۱۰.۱ تردید کردن در آنچه کسی می‌گوید
۵۲ ۱۱.۱ چه قدر شکاکید؟
۵۵ ۱۲.۱ شک‌گرایی اخلاقی
۵۷ ۱۳.۱ شک‌آوری و کلی مسلکی: شک سقراطی
۵۹ ۱۴.۱ منون افلاطون
۶۲ نتیجه‌های این فصل
۶۲ برای مطالعه بیشتر

۲۵۵	۹.۷	اعتراض به استدلال‌ها	۲۰۱	برای مطالعه بیشتر
۲۵۶	۱۰.۷	دو توصیه جدال‌انگیز	۲۰۳	۶. روی گرداندن از یقین
۲۵۸	۱۱.۷	جاذبه سودخواهی	۲۰۴	۱.۶ خرد ناتوان؟
۲۶۰	۱۲.۷	آیین سودخواهی و احتمال خطر	۲۰۴	۲.۶ نظر هیوم درباره (نا)توانمندی خرد
۲۶۶		نتیجه‌های این فصل	۲۰۷	۳.۶ چهار قطعه معروف از هیوم
۲۶۶		برای مطالعه بیشتر	۲۱۰	۴.۶ انواع چهارگانه خردگریزی
۲۶۹		۸. اخلاق کانتی	۲۱۴	۵.۶ درجات یقین
۲۷۰	۱.۸	وسيله‌ها و هدف‌ها	۲۱۵	۶.۶ ارزیابی ارزش‌ها
۲۷۳	۲.۸	انگیزه، قاعده، و وسیله	۲۱۸	۷.۶ تا چه حد بردبارید؟
۲۷۵	۳.۸	استدلال کانت	۲۲۱	۸.۶ عقیده میل درباره آزادی بیان
۲۷۸	۴.۸	ارزیابی استدلال کانت	۲۲۵	۹.۶ بردباری در علم
۲۷۹	۵.۸	پیامدگرایی در مقابل فریضه‌شناسی	۲۲۷	۱۰.۶ رفع بلا تکلیفی
۲۸۱	۶.۸	تشخیص اختلاف نظرها	۲۲۹	نتیجه‌های این فصل
۲۸۳	۷.۸	هنگامی که دروغ گفتن و پیمان شکستن ممکن است درست باشد	۲۲۹	برای مطالعه بیشتر
۲۸۵	۸.۸	فریضه‌شناسی نیرومند	۲۳۱	نخستین تاریخچه یک صفحه‌ای فلسفه
۲۸۸	۹.۸	تقاضای اخلاق: قضیه قحط‌سالی	۲۳۳	بخش دوم: زندگی در جهانی غیر یقینی
۲۸۹	۱۰.۸	اخلاق در جهانی نامطمئن	۲۳۵	۷. آیین سودخواهی
۲۹۰		نتیجه‌های این فصل	۲۳۶	۱.۷ سودخواهی ساده‌اندیشانه
۲۹۱		برای مطالعه بیشتر	۲۳۷	۲.۷ انتخاب عمل سودخواهانه
۲۹۳		۹. تجربه‌گرایی	۲۴۰	۳.۷ خوشی، رنج، و پیامدها
۲۹۴	۱.۹	آیا شما تجربه‌گراییید؟	۲۴۲	۴.۷ لذت‌جویی
۲۹۸	۲.۹	جاذبه تجربه‌گرایی	۲۴۵	۵.۷ چهارگونه راهنمایی
۳۰۰	۳.۹	چند نگرش تجربه‌گرایانه	۲۴۷	۶.۷ بتنام و میل
۳۰۲	۴.۹	مفهوم تصور [= ایده]	۲۵۰	۷.۷ نقل قول‌هایی از بتنام و میل
۳۰۴	۵.۹	تمرین‌های ترجمه	۲۵۲	۸.۷ استدلال‌هایی به نفع سودخواهی
۳۰۵	۶.۹	«نحوه تصورها»ی لاک		
۳۰۷	۷.۹	نظر لاک در مخالفت با تصورات فطری		

۵۲۷	۱۵. واقع‌گرایی (= رئالیسم)
۵۲۸	۱.۱۵ علم در مقابل دنیای روزمره
۵۳۰	۲.۱۵ برشمردن اشیا
۵۳۳	۳.۱۵ ایدئالیسم بارکلی
۵۳۸	۴.۱۵ معمائی دربارهٔ درد: محل کیفیت‌ها
۵۴۰	۵.۱۵ سیب‌ها، شگفت‌زدگی‌ها، حوزه‌ها، و هستی
۵۴۳	۶.۱۵ اثبات باوری
۵۴۷	۷.۱۵ ابزارگرایی در مقابل رئالیسم
۵۵۲	۸.۱۵ نخستین مورد پژوهی: فلک‌های بلورین
۵۵۴	۹.۱۵ دومین مورد پژوهی: آتشمایه (فلوژیستون)
۵۵۷	۱۰.۱۵ استدلال‌هائی در حمایت از رئالیسم و ابزارگرایی
۵۶۱	۱۱.۱۵ سومین مورد پژوهی: ژن‌ها
۵۶۶	۱۲.۱۵ چرا باید به رئالیسم علمی و ابزارگرایی اهمیت داد؟
۵۷۰	۱۳.۱۵ آخرین سخن
۵۷۱	نتیجه‌های این فصل
۵۷۲	برای مطالعهٔ بیشتر
۵۷۵	سومین تاریخچهٔ یک صفحه‌ای فلسفه
۵۷۷	تعریف‌ها
۵۸۷	ضمیمهٔ مربوط به معلمان
۵۹۷	نمایه

۴۵۲	۲.۱۳ کابوس اخلاق‌گرا
۴۵۵	۳.۱۳ نظر هابز دربارهٔ وضع طبیعی
۴۵۹	۴.۱۳ معمای رستوران
۴۶۱	۵.۱۳ معمای زندانی
۴۶۵	۶.۱۳ هابز و معمای زندانی
۴۶۷	۷.۱۳ قراردادهای ضمنی
۴۷۱	۸.۱۳ قراردادهای اجتماعی خیالی
۴۷۲	۹.۱۳ اصول اخلاقی در طبیعت؟ روسو، هگل، مارکس
۴۷۷	۱۰.۱۳ اوضاع طبیعی واقعی
۴۷۹	۱۱.۱۳ انگیزش اخلاقی: شایستگی، شرارت، و ریاکاری
۴۸۱	۱۲.۱۳ اصول اخلاقی در درون طبیعت؟
۴۸۴	نتیجه‌های این فصل
۴۸۵	برای مطالعهٔ بیشتر

۴۸۷	۱۴. پندارهای ژرف
۴۸۸	۱.۱۴ کیفیت‌های نخستین و دومین
۴۹۱	۲.۱۴ پرسش‌های دشوار دربارهٔ رنگ
۴۹۳	۳.۱۴ رنگ به منزلهٔ پندار واهی
۴۹۴	۴.۱۴ ارادهٔ آزاد (اختیار)
۵۰۰	۵.۱۴ آزادی و مسئولیت
۵۰۳	۶.۱۴ آزادی به‌عنوان کیفیت دومین
۵۰۷	۷.۱۴ تقدیرگرایی در مقابل دترمینیسم
۵۰۹	۸.۱۴ هویت فردی در طول زمان
۵۱۲	۹.۱۴ هویت شخصی: موردهای مسأله آفرین
۵۱۵	۱۰.۱۴ هویت شخصی: نظریه‌ها
۵۱۸	۱۱.۱۴ معنی‌های زندگی
۵۲۴	نتیجه‌های این فصل
۵۲۴	برای مطالعهٔ بیشتر

بخش یکم

وسوسه یقین

این طرح کوتاهی است از نحوه ترتیب و توالی موضوعاتی که در بخش یکم عنوان می شوند. در آغاز هر فصل، عبارت‌های اصلی به صورت زنجیره‌ای از نو به گونه‌ای تکرار خواهند شد که ارتباط آن فصل را با تمامی بخش یکم نشان دهند.

فیلسوفان الگوهای اندیشیدن را ارزیابی می‌کنند. بخصوص، آنان غالباً در پی یافتن الگوهائی برای تفکر برآمده‌اند که درباره جهان و درباره اصول اخلاقی ایجاد یقین کنند. شک فلسفی راهی است برای پی بردن به این که کدامین اعتقادات [یا باورداشت‌ها] یقینی نیستند؛ و استدلال‌های منطقی راهی هستند برای عبور از یک اعتقاد به اعتقاد دیگری که کم و بیش یقینی است. بسیاری از فیلسوفان در اعتقادهائی شک کرده‌اند که دیگران آن‌ها را یقینی انگاشته‌اند - مثلاً وجود خدا - و فیلسوفانی دیگر کوشیده‌اند که برای تأیید این اعتقادات استدلال‌های منطقی بیابند.

فیلسوفان خردگرا خوش‌بینانه معتقدند که ما می‌توانیم، با استفاده از استدلال‌های منطقی و انواع استنتاج‌های مشابه، درباره جهان یا درباره اصول اخلاقی به یقین برسیم. آنان برای اثبات این که اعتقادات‌شان تا چه پایه یقینی است صورت‌های افراطی شک را در نظر می‌گیرند.

آیا اعتقادات ما درباره درست و نادرست ممکن است همواره کاملاً یقینی از کار در آیند؟ برخی از فیلسوفان، یعنی عقل‌گرایانی که درباره اصول اخلاقی می‌اندیشند، می‌کوشند که استدلال‌های منطقی برای اعتقادات اخلاقی خود بیابند. اما هرگاه بتوان نشان داد که اعتقادات اخلاقی جامعه‌ای خاص درستند، پس اعتقادات اخلاقی جامعه‌های دیگر باید نادرست باشند. نسبی‌گرایان اخلاقی گمان می‌کنند که اعتقادات اخلاقی همه جامعه‌ها به یک اندازه درستند و از این‌رو آنان با عقل‌گرایی اخلاقی مخالفند.

آیا می‌توانیم اعتقاداتی یقینی درباره جهان پیرامون‌مان داشته باشیم؟ بسیاری از اعتقاداتی را که درباره جهان مادی داریم نمی‌توان تنها با استدلال‌های منطقی تأیید کرد. دلایل ما برای اثبات آن‌ها نه به قیاس بلکه به استقرا وابسته است. اما اندیشیدن درباره استقرا نشان می‌دهد که تعداد بسیار کمی از اعتقادات ما درباره جهان مادی ممکن است کاملاً یقینی باشند.

پس بعید است که هم اعتقادات‌مان درباره اصول اخلاقی و هم اعتقادات‌مان درباره جهان پیرامون‌مان همواره کاملاً یقینی باشند. برخی از فیلسوفان گمان می‌کنند که این امر

نشان دهنده ناتوان بودن خرد است. اما خرد ناتوان نیست، زیرا برخی از اعتقادهای غیر یقینی معقول‌تر از بعضی دیگرند. آنگاه که به این نکته پی ببریم می‌توانیم به فهم این نکته آغاز کنیم که چگونه می‌توانیم بدون یقین زندگی کنیم.

هدف‌های بخش یکم

با خاتمه بخش یکم شما باید بتوانید

- مفهوم‌های اعتقاد، یقین، دلیل برای اعتقاد، استدلال منطقی، شک‌گرایی، نسبی‌گرایی اخلاقی، عقل‌گرایی اخلاقی، عقل‌گرایی علمی، استنتاج استقرایی، استنتاج قیاسی را بفهمید؛
- بفهمید که چرا فیلسوفان غالباً خواسته‌اند دلایلی پیدا کنند که نتایج علمی و اخلاقی را یقینی سازند؛
- بفهمید که چرا فیلسوفان متأخر نتیجه گرفته‌اند که نمی‌توان درباره بسیاری از موضوع‌های مهم به یقین دست یافت؛
- بفهمید که چرا ناتوانی در رسیدن به یقین، شک‌گرایی یا نسبی‌گرایی اخلاقی را اجتناب‌ناپذیر نمی‌سازد.